

בש"פ 1050/24 - מדינת ישראל נגד רביע גרייב

בבית המשפט העליון

בש"פ 1050/24

לפני: כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ

העוררת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: רביע גרייב

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופטת א' פינק) מיום 31.1.2024 במ"ת 35528-05-23

תאריך הישיבה: כ"ז בשבט התשפ"ד (06.02.24)

בשם העוררת: עו"ד נועה קסיר פת

בשם המשיב: עו"ד מאיה גלעדי-ז'ולסון

החלטה

1. לפניי ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופטת א' פינק) מיום 31.1.2024 במ"ת 35528-05-23, בגדרה הורה בית המשפט המחוזי על העברת המשיב למעצר במתכונת של פיקוח אלקטרוני.

רקע עובדתי

2. נגד המשיב, ונאשמים נוספים, הוגש כתב אישום המייחס להם עבירות נשק שונות, על רקע פעילות סוכן

סמוי (להלן: הסוכן). לפי המתואר באישום השני, המיוחס למשיב, סיכם הסוכן עם אחר כי האחרון ימכור לו נשק. לצורך כך, הגיעו הסוכן, האחר ונאשם 11 לביתם של המשיב ושל אחיו, הנאשם 2 בכתב האישום (להלן: נאשם 2 וביחד: האחים). שם, לפי הנטען, הציגו שני האחים ואדם נוסף לסוכן, ארבעה אקדחים וארבעה רובים מסוג אם-16, והציעו לו לרכוש אותם תמורת סכומים בהם נקבו. עוד מתואר בכתב האישום כי במועד מאוחר יותר, הגיע הסוכן שוב לביתם של האחים, שם הציגו לו הנאשם 2 והאדם הנוסף חמישה אקדחים. בהמשך הצטרף גם המשיב למפגש, שבסיומו מכרו האחים לסוכן אקדח מסוג גלוק עם תחמושת תואמת, בתמורה לסכום של ₪ 55,000. בגין מעשים אלה, מייחס כתב האישום למשיב, בצוותא חדא עם שני נאשמים נוספים, עבירות של סחר בנשק וניסיון לביצוע עסקה אחרת בנשק.

3. עם כתב האישום, הגישה העוררת בקשה למעצרו של חלק מן הנאשמים, בהם המשיב ואחיו, עד לתום ההליכים נגדם. בדיון שהתקיים ביום 30.7.2023 בעניינו של המשיב, הודיעה באת-כוחו כי היא מסכימה עקרונית לקיומן של ראיות לכאורה, וביקשה למקד את טיעוניה בעוצמת העילה. כן ביקשה להפנות את המשיב לשירות המבחן לשם הגשת תסקיר בעניינו. בית המשפט המחוזי נעתר לבקשה והורה על עריכת תסקיר מעצר בעניינו של המשיב.

4. ביום 20.9.2023 התקבל תסקיר המעצר. לפי המתואר בתסקיר, המשיב הוא בעל יכולות תפקודיות, והוא מגלה יציבות במישור התעסוקתי ובמישור המשפחתי. עם זאת, התרשם שירות המבחן כי המשיב נוטה ל"גמשת חוק" בהתאם לצרכיו, וכי הוא מגלה יכולת מצומצמת להכיר במשמעות התנהגותו והשלכותיה, ועל כן העריך כי קיים סיכון להמשך מעורבות בהתנהגות עוברת חוק בעתיד. עוד התייחס שירות המבחן לחלופת המעצר שהוצעה על ידי המשיב, שלפיה ישהה בבית אחרת ומשפחתה בביתם שבמחנה שועפט. שירות המבחן התרשם כי אחרותו של המשיב אינה מתאימה לשמש כמפקחת, וכי גיסו של המשיב - העשוי להתאים כמפקח - אינו יכול לשמש כמפקח יחיד, עקב מחויבויות משפחתיות ותעסוקתיות. לנוכח כל האמור, שירות המבחן לא בא בהמלצה לשחרור המשיב לחלופה.

5. בדיון שהתקיים ביום 29.10.2023, ולבקשת המשיב, הורה בית המשפט המחוזי על הפניית המשיב לתסקיר משלים, לבחינת מערך פיקוח שונה. ביום 13.11.2023 הוגש התסקיר המשלים, ובו בחן שירות המבחן מפקחים חדשים שהוצעו, ובכללם חברו של המשיב וחמותו. שירות המבחן חזר על הערכתו באשר למסוכנות הנשקפת מצד המשיב, אולם התרשם כי יש במערך הפיקוח שהוצע כדי להפחית מסוכנות זו, ועל כן המליץ על שחרורו לחלופת מעצר בבית אחרת וגיסו במחנה שועפט. בדיון שהתקיים ביום 18.1.2024 קבע בית המשפט המחוזי כי אין מקום לבחון חלופת מעצר בעניינו של המשיב בעיר ירושלים, בשל מיקום ביצוע העבירות ו"החבירה העבריינית" הלכאורית, ועל כן, הורה למשיב להציג חלופת מעצר מרוחקת אחרת.

6. ביום 31.1.2023 התקיים דיון לפני בית המשפט המחוזי, בו נבחנה העברת המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני באבו גוש. בתום הדיון, ולאחר שבחן את המפקחים המוצעים, הורה בית המשפט על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני. בהחלטתו, עמד בית המשפט המחוזי על כך שבעבירות נשק, הכלל הוא מעצר מאחורי סורג ובריח, וכן קבע כי העבירות המיוחסות למשיב ונסיבות ביצוען מלמדות על מסוכנות גבוהה. עם זאת, קבע בית המשפט המחוזי כי במקרה דנן מתקיימים טעמים המצדיקים חריגה מן הכלל הרגיל בעבירות נשק. בכלל זה נקבע, כי חלקו של המשיב באישום המיוחס לו ולאחיו אינו מרכזי; כי המשיב ניהל חיים נורמטיביים, למעט עבר פלילי ישן - הרשעה משנת 2016 בעבירות של הסעת תושב זר, הפרעה לשוטר והתחזות כאדם אחר; והעיקר, כי שירות המבחן סבר שיש בחלופה שהוצעה כדי להפחית את המסוכנות הנשקפת מהמשיב; כי מיקום החלופה המוצעת, מערך הפיקוח, והיות המעצר בפיקוח אלקטרוני - יש בהם כדי לתת מענה לסיכון הנשקף מן המשיב; וכי העבירות בוצעו לפני זמן לא מבוטל, כאשר המשיב נתון במעצר מזה תקופה של כשמונה חודשים. על כן, הורה בית המשפט על מעצרו של המשיב בפיקוח

אלקטרוני, בכפוף לתנאים נוספים שנקבעו בהחלטה.

מכאן הערר שלפניי.

טענות הצדדים בערר

7. העוררת טוענת כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שהורה על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני, חלף מעצר מאחורי סורג ובריח. לטענתה, בניגוד לקביעת בית המשפט המחוזי, לא מתקיימות בעניינו של המשיב נסיבות חריגות המצדיקות חריגה מהכלל המורה על מעצר נאשמים בעבירות נשק מאחורי סורג ובריח. באשר לחלקו הלכאורי של המשיב בביצוע העבירות, טוענת העותרת כי המשיב היה נוכח בשתי הפגישות המתוארות בכתב האישום, אף אם לא במלואן, וכי שני האחים הציגו לסוכן מבחר רב של כלי נשק - כלי נשק אשר טרם אותו על ידי הרשויות, ולפיכך מעורבותו של המשיב אינה פחותה מזו של אחיו. כמו כן, לטענת העוררת, המשיב אינו נעדר עבר פלילי לחלוטין, אולם אף אם היה נעדר עבר כאמור - לפי פסיקת בית משפט זה, אין בכך משם טעם לחריגה מן הכלל. עוד טענה העוררת כי שגה בית המשפט בכך שקיבל את המלצת שירות המבחן, וזאת לנוכח אי ההלימה בינה לבין התרשמותו של שירות המבחן באשר למסוכנותו של המשיב, כמפורט בגוף התסקיר. לטענת העוררת, ההמלצה ממילא אינה תואמת את "הנגישות הבלתי נסבלת לאקדחים ולכלי נשק התקפיים המתוארת בכתב האישום". לבסוף, טוענת העוררת כי העבירות המיוחסות למשיב ניתנות לביצוע בכל עת, באמצעות קו טלפון והסתייעות בגורמים שלישיים, ועל כן ניתן לבצע גם בתנאים של מעצר בפיקוח אלקטרוני. לנוכח האמור, עותרת העוררת לביטול החלטת בית המשפט המחוזי, ולמעצר המשיב מאחורי סורג ובריח עד תום ההליכים נגדו.

8. המשיב, מצדו, סומך ידו על החלטתו של בית המשפט המחוזי, וטוען כי יש לדחות את הערר. לטענתו, חלקו בעבירות קטן יחסית לחלקם של הנאשמים האחרים - ובפרט ביחס לחלקו של הנאשם 2. עוד נטען כי המשיב נתון במעצר תקופה של כשמונה חודשים, וכי יש לתת משקל לחלוף הזמן ולתקופת מעצרו הארוכה. מעבר לכך, טוען המשיב כי שירות המבחן המליץ על שחרורו לחלופת מעצר, וכי בית המשפט המחוזי אף לא קיבל את המלצתו באופן מלא - משהורה על בחינת מיקום חלופי לזה שהוצע תחילה, ומשדחה את המלצת שירות המבחן לשחרר את המשיב לחלופת מעצר, וחלף זאת הורה על מעצרו בפיקוח אלקטרוני. על כן, לטענת המשיב, אין כל עילה להתערבות בהחלטת בית המשפט המחוזי, אשר שקל היטב את השיקולים הנדרשים והתרשם מהמפקחים באופן בלתי אמצעי.

דיון והכרעה

9. לאחר שעיינתי בערר על נספחיו, ושמעתי את טענות באי כוח הצדדים בדיון שנערך לפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להתקבל.

10. העבירות המיוחסות למשיב, בהיותן עבירות בנשק, מקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(2) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), ועל כן נקודת המוצא בעניינן היא מעצר מאחורי סורג ובריח (ראו למשל: בש"פ 8056/23 מדינת ישראל נ' אבוענאם, פסקה 8 (21.11.2023)). בפסיקה עקבית נקבע, כי לנוכח המסוכנות האינהרנטית הטמונה בעבירות נשק ופוטנציאל הנזק

הטמון בהן, יהיה בחלופת מעצר כדי להפיג מסוכנות זו רק בנסיבות חריגות (ראו למשל: בש"פ 7995/19 דוגמוש נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (17.12.2019) (להלן: עניין דוגמוש); בש"פ 1132/23 מדינת ישראל נ' כוארע, פסקה 12 (14.2.2023)). בדומה, נקבע בחוק המעצרים כי אין להורות על מעצרו של נאשם בעבירות אלה בפיקוח אלקטרוני "אלא אם כן שוכנע בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, כי בשל נסיבות ביצוע העבירה או נסיבותיו המיוחדות של הנאשם [...] ניתן להסתפק במעצר בפיקוח אלקטרוני" (סעיף 22ב(ב)(1) לחוק המעצרים; בש"פ 7537/18 רג'בי נ' מדינת ישראל (פסקה 27); בש"פ 2221/20 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 7 (30.3.2020)).

11. לא השתכנעתי כי עניינו של המשיב נמנה עם אותם מקרים חריגים המצדיקים סטייה מן הכלל. העבירות המיוחסות למשיב, כמו גם נסיבות ביצוען, מצויות ברף גבוה של חומרה. הצעתם למכירה של שורה ארוכה של כלי נשק, הצגתם בפועל לפני הסוכן, וביצוע העבירות בסביבתו הביתית של המשיב, מלמדים על מעורבות עמוקה בעולם הסחר בנשק, על תעוזה ועל נגישות גבוהה לכלי נשק, באופן המשליך על היתכנות החלופה. אף לא השתכנעתי כי חלקו הלכאורי של המשיב בעבירות המתוארות בכתב האישום, קטן מזה של אחיו, הנאשם 2. לשניים מיוחסות אותן העבירות, והשוני ביניהם במישור העובדתי מתמצה בכך שהמשיב נכח בחלק מן הפגישה השנייה. על פני הדברים, אין בכך כדי להצביע על הבדל מהותי בין השניים, אם בכלל, לצורך שלב זה של הדיון. במצב דברים זה, קשה לראות באורח חיו הנורמטיבי עד למעצרו, משום נסיבה משמעותית לזכות המשיב התומכת בשחרורו לחלופה (ראו והשוו: בש"פ 1751/22 עלקם נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (23.3.2022); עניין דוגמוש, בפסקה 12).

12. אשר להמלצת שירות המבחן - כידוע, תסקיר שירות המבחן נועד להוות כלי עזר לבית המשפט, ואין בהמלצתו לשחרור נאשם לחלופה, כשלעצמה, כדי לכבול את שיקול דעתו של בית המשפט (ראו למשל: בש"פ 3064/15 מאירוב נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (12.5.2015)). במקרה שלפניי, לצד ההמלצה החיובית של שירות המבחן, שהושתתה בעיקרה על מערך הפיקוח, הן התסקיר והן התסקיר המשלים כוללים מרכיבים שליליים, בהם התרשמות שירות המבחן מנטייתו של המשיב ל"הגמשת החוק, בהתאם לצרכיו ומשיקולי רווח", ובכלל זה מיכולת מצומצמת להכיר במשמעות התנהגותו והשלכותיה. עוד העריך כי קיים סיכון להמשך מעורבותו של המשיב בהתנהגות עוברת חוק בעתיד (השוו: בש"פ 6957/19 מדינת ישראל נ' ספדי, פסקה 12 (29.10.2019)). לאחר שעיינתי עיין היטב בתסקירי שירות המבחן בעניינו של המשיב, על כל המפורט בהם, איני סבורה כי ניתן, לעת הזו, ליתן מענה למסוכנותו באמצעות חלופת מעצר או מעצר בפיקוח אלקטרוני.

13. אשר על כן, הערר מתקבל. אני מורה על מעצרו של המשיב מאחורי סורג ובריה עד לתום ההליכים נגדו.

ניתנה היום, כ"ט בשבט התשפ"ד (8.2.2024).

ש ו פ ט ת